

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Ekologické zemědělství a motivace spotřebitelů

Alžběta Holubová

© 2015 ČZU v Praze

Ekologické zemědělství a motivace spotřebitelů

Organic farming and motivation of consumers

Souhrn

Bakalářská práce se zaměřuje na ekologické zemědělství a produkci biopotravin. Zabývá se tím, co znamená pojem kvalita z pohledu spotřebitelů a jak tito spotřebitelé vnímají kvalitu biopotravin. Hlavním úkolem bylo zjistit, jaká je motivace spotřebitelů k nákupu biopotravin v ČR. V praktické části bylo formou rozhovorů osloveno šest konzumentů biopotravin, a tyto rozhovory byly následně metodou kvalitativní analýzy vyhodnoceny. V závěru práce jsou shrnuty poznatky z teoretické i praktické části bakalářské práce.

Klíčová slova:

- spotřebitel
- biopotravina
- motivace
- kvalita
- ekologické zemědělství
- konvenční zemědělství

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Existuje několik odlišných pohledů na biopotraviny a ekologické zemědělství. Tyto rozdíly jsou dány zejména věkem, vzděláním a společností, ve které se spotřebitel pohybuje. Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, co pro konzumenty biopotravin znamená kvalita a jaká je jejich motivace k nákupu produktů ekologického zemědělství. Dále se práce zaměřuje na přínosy konzumace biopotravin a vliv na zdravotní stav konzumenta. Jakým způsobem je konzument motivován je zjišťováno pomocí řízeného rozhovoru. Jednotlivé otázky a odpovědi jsou vyhodnocovány a vzájemně porovnány.

1.2 Metodika

Teoretická část práce je vypracovaná na základě odborné literatury a internetových zdrojů, které se týkají problematiky ekologického zemědělství a biopotravin.

Praktická část práce se zabývá analýzou šesti rozhovorů. Sběr dat proběhl kvalitativní formou dotazování menší skupiny účastníků šetření. Během roku 2014 byly prováděny řízené rozhovory pomocí připravených 10 otázek. Dotazovanými byli muži i ženy. Kritériem výběru účastníků šetření byla pravidelná konzumace biopotravin a minimálně dvakrát týdně nákup biopotravin.

Účastníci šetření:

1. Tara, 43 let, vdaná, 2 děti, finanční ředitelka a spolumajitelka firmy
2. Andrea, 27 let, svobodná, bezdětná, manažerka kvality
3. Jana, 76 let, vdaná, 2 děti, důchodce, učitelka
4. Samuel, 24 let, ženatý, bezdětný, obchodní zástupce pro zahraniční obchod
5. Josef, 32 let, svobodný, bezdětný, desinger a konstruktér
6. Tomáš, 65 let, ženatý, 1 dítě, živnostník

2 Diskuze

Cílem práce bylo prozkoumat kvalitu biopotravin z pohledu spotřebitelů a zjistit, jak spotřebitelé definují a interpretují kvalitu biopotravin. Hlavním úkolem bylo zjistit jaká je motivace spotřebitelů biopotravin a jaké jsou důvody pro nákup. Rozhovory vznikaly během druhé poloviny roku 2014. Bylo osloveno šest účastníků šetření. Jednalo se o pravidelné konzumenty biopotravin a rozhovor byl proveden kvalitativní analýzou.

Ze závěru uvedených v kapitole 10 vyplívá, že českým konzumentům chybí hlubší znalosti v oblasti biopotravin. Nicméně většina spotřebitelů považuje biopotraviny za zdravější, chutnější a kvalitnější. Kvalita pro ně v tomto případě znamená, méně chemických látek obsažených v biopotravinách, zdravější životní styl a šetrnější přístup k přírodě.

Důvodem pro nákup biopotravin je u většiny spotřebitelů přesvědčení, že tyto potraviny jsou prospěšné pro jejich zdraví. Ačkoliv není vědecky dokázáno, že jsou biopotraviny zdravější než konvenční potraviny, velká část konzumentů je o tom přesvědčena. Od nákupu biopotravin neodradí dotazované ani vyšší cena, nicméně u některých druhů potravin se jedná o rozhodovací kritérium pro nákup.

Odpovědi jednotlivých účastníků šetření se odvíjejí též od jejich věku, s čímž souvisí také jejich příjmy. Pochopitelně se také liší odpovědi lidí žijících ve městě a na vesnicích. Například lidé žijící na vesnicích mají k přírodě a životnímu prostředí hlubší vztah než lidé žijící ve městech.

3 Závěr

V bakalářské práci Ekologické zemědělství a motivace spotřebitelů byly zmapovány a vyhodnoceny nejčastěji zdůrazňované přínosy biopotravin pro spotřebitele. Práce se zaměřuje na důvody nákupu biopotravin v České republice a hlavní motivaci pro jejich nákup.

Motivem pro nákup biopotravin nemusí být pouze výhody a přínosy ekologického zemědělství, ale například také módní trend a zdravotní důvody. V praktické části je často apelováno na zvýšení podpory ekologického zemědělství ze strany státu, čímž by se biopotraviny staly dostupnější pro širší spektrum obyvatel. Chybí ale zamyšlení nad způsobem podpory a financování ekologických zemědělců. Ačkoliv argumenty v uvedených rozhovorech dokládají nízkou úroveň znalostí a informovanosti spotřebitelů o způsobech pěstování a chovu zvířat v ekologickém zemědělství, většina spotřebitelů je přesvědčena, že biopotraviny jsou pro ně přínosem.

Z empirické části vyplývá, že prvotním důvodem k nákupu biopotravin jsou zdravotní důvody, šetrnější zacházení s přírodou a až na posledním místě řeší spotřebitelé životní prostředí. Dále je patrné na základě proběhnutých rozhovorů, že lidé s vyšším příjmem mohou více myslet na sebe a své zdraví nákupem biopotravin. Nejedná se tedy o módní trend ale především o výši příjem populace. V mé práci bylo jednou z podmínek oslovení pravidelných konzumentů biopotravin. Všichni mají stálé zaměstnání a relativně dobrou životní úroveň. Věřím, že i lidé s nižšími příjmy hodnotí biopotraviny jako lepší a kvalitnější, ale od nákupu je odrázuje zejména cena. Většina konzumentů biopotravin se zajímá především, odkud biopotravina pochází. Je důležité, že počet registrovaných výrobců biopotravin stoupá a trh nabízí větší a kvalitnější výběr. Proto jsou oblíbené farmářské trhy a menší obchodníci, zejména kvůli příznivějším cenám a sortimentu zboží. Zákazníci mají pocit, že nákupem podporují tyto podnikatele a české zemědělství.

4 Seznam použitých zdrojů

Beck, Ulrich. 1986. *Riziková společnost*. Praha : Sociologické nakladatelství, 1986. ISBN 80-86429-32-6.

Biopotraviny, jídlo pro snoby?! **Hamplová, Ludmila. 2008.** Praha : Hospodářské noviny, 25. 5 2008, Hospodářské noviny. ISSN 1213-7663.

Ekologické zemědělství - zdroj bezpečných krmiv a potravin. **Petr Homolka, Vladimír Ostrý, Jiří Urban. 2005.** Praha : Výzkumný ústav živočišné výroby, 2005, Vědecký výbor výživy zvířat.

FiBL, Forschungsinstitut für biologischen Landbau. 2014. Forschungsinstitut für biologischen Landbau FiBL. www.fibl.org. [Online] 18. 4 2014. [Citace: 6. 12 2014.] <http://www.fibl.org/de/themen/themen-statistiken.html>.

Hrabalová, Andrea. 2013. *Ročenka 2013: Ekologické zemědělství v České republice*. Praha : Ministerstvo zemědělství České republiky, 2013. ISBN: 978-80-7434-177-9.

Hrabalová, Ing. Andrea. 2014. Statistická šetření ekologického zemědělství. www.eagri.cz. [Online] 2014. [Citace: 10. 11 2014.] http://eagri.cz/public/web/file/227591/Zprava_o_trhu_s_biopotravinami_za_rok_2011_final.pdf.

Jiránek, Otakar. 2013. *BIO teori a praxe*. Nenačovice : www.countrylife.cz, 2013.

Kopecká, Olga. 2014. Věří češi reklamě? *ppm factum*. [Online] 2014. [Citace: 29. říjen 2014.] http://www.factum.cz/481_veri-cesi-reklame.

Librová, Hana. 2003. *Vlažní a váhaví: Kapitoly o ekologickém luxusu*. Brno : Doplněk , 2003. stránky 173-174. ISBN:80-7239-149-6.

Rosemow, Stefan. 1993. *Ročenka organického zemědělství*. Praha : Nadace pro organické zemědělství, 1993. ISBN:246-03-0023862-2.

Urban J., Šarapatka B. a kol. 2007. *Ekologické zemědělství*. Praha : MŽP a svaz PROBIO, 2007. str. 502. ISBN 978-80-903583-0-0.

Vaclavík, Tomáš. 2010. Informační portál pro ty, kteří žijí BIO. *www.bio-info.cz*. [Online] květen 2010. <http://www.bio-info.cz/zpravy/jak-pouzivat-nove-evropske-logo-pro-biopotraviny>.

www.bio-info.cz. 2011. Informační portál pro ty, kteří žijí BIO. *www.bio-info.cz*. [Online] leden 2011. <http://www.bio-info.cz/zpravy/nejvetsi-svetovy-vyrobce-testovin-prechazi-na-bezklecova>.

www.bioplanet.cz. 2014. Bio planet. <http://www.bioplanet.cz/blog/konvencni-zemedelstvi/>. [Online] 4. 4 2014. <http://www.bioplanet.cz/blog/konvencni-zemedelstvi/>.

www.biospotrebitel.sk. 2004. bio spotřebitel. <http://www.biospotrebitel.sk>. [Online] 18. 9 2004. <http://www.biospotrebitel.sk/clanok/173-robte-s-nami-vystavu-9.htm>.

www.filosofie-uspechu.cz. Filozofie úspěchu. *www.filosofie-uspechu.cz*. [Online] [Citace: 1. října 2014.] <http://www.filosofie-uspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/>.

www.kez.cz. 2014. Kontrola ekologického zemědělství. *www.kez.cz*. [Online] 2014. [Citace: 20. 9 2014.] <http://www.kez.cz/>.

www.szif.cz. 2014. Státní zemědělský intervenční fond. *Program rozvoje venkova*. [Online] Ministerstvo zemědělství, 2014. http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fprv2014%2F1406290520363.pdf.

www.uake.cz. 2007. Krajinná ekologie: učebnice. *Ekologizace zemědělství a lesnictví*. [Online] 2007. <http://www.uake.cz/frvs1269/kapitola7.html>.

Živelová Iva, Jánský Jaroslav. 2006. Česká akademie zemědělských věd. *The possibilities of organic food market's development in the Czech Republic*. [Online] 2006. [Citace: 5. 10 2014.] <http://www.cazv.cz/default.asp?ch=0&typ=1&val=49885&ids=0>.